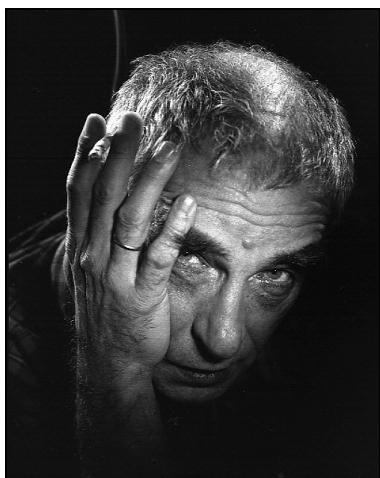


КШИЩОФ КЕШЛОВСКИ



„КАКЪВ СИ? КАКВО Е ВАЖНО ЗА ТЕБ? КАКВО ИСКАШ?“ Така започва един от най-известните документални филми на Кешловски – *Говорещи глави* (*Gadające głowy*). Въпросите, задавани на различни хора – от едногодишно дете до стогодишна старица, се повтарят като рефрен по време на цялата петнадесетминутна лента. Когато обаче през седемдесетте години режисьорът започва да прави игрални филми, това ще се окаже повратна точка в творческа му кариера.

Кшищоф Кешловски (1941–1996) завършва филмовото училище в Лодз (където кандидатства трикратно). Преди това упражнява различни професии. До средата на седемдесетте години прави само документални филми, в които никога не зачеква политиката, защото се интересува от ЧОВЕКА в сблъсъка му с обществото, властта, системата, семейството, със самия себе си. Човека, който постоянно трябва да прави избор, който непрестанно си задава въпроса „КАК ДА ЖИВЕЯ?“.

Първият му игрален филм, който има успех на международен фестивал, е *Персонал* (*Personel*, 1975), следват *Аматор* (*Amator*, 1979) и *Случайност* (*Przypadek*, 1981). Но истинска слава и признание му носи цикълът от десет филма *Декалог* (*Dekalog*, 1988/89), който представлява негова лична интерпретация на Десетте божии заповеди. Излъчван е от телевизиите на 70 страни по света. За него получава множество престижни награди, а специално отличени на фестивалите в Кан и във Венеция са две разширени версии от цикъла *Кратък филм за убийството* и *Кратък филм за любовта*. Съсценарист на Кешловски е Кшищоф Пешевич (адвокат, подхвърлящ много идеи от своята професионална практика, отнасящи се до заплетени житейски ситуации), с когото решава да провери как Десетте божии заповеди се прилагат във всекидневието. Запитан за причината да заснеме *Декалог*, Кешловски, който не обича да идеологизира излишно своите творби, отговаря: „Просто исках да покажа, че животът е сложен. Нищо повече.“ И добавя: „Не искам да говоря празни приказки, защото не си струва да се губи време и пари с тях. Просто не си струва да се хаби животът.“ Всички негови

филми са пълни с тайнствени, магически значения и символи, които може да разчете единствено внимателният зрител. Често обикновени предмети от бита, цветове, незначителни жестове, животни (например кучета, по които много си пада) придобиват метафизично значение и в съответния контекст допринасят за изграждането на важното послание на неговите филми.

През 1991 г. с филма *Двойственият живот на Вероника (Podwójne życie Weroniki)* започва неговата кариера във Франция и там реализира в полско-френска копродукция поредните три филма: *Три цвята: Червено (Trzy kolory: Czerwony)*, за който е номиниран за „Оскар“, *Три цвята: Бяло (Trzy kolory: Biały)*, *Три цвята: Синьо (Trzy kolory: Niebieski)*. След този цикъл, за който отново получава много награди на световните фестивали в Кан, Венеция, Берлин, Чикаго, Ню Йорк, обявява края на своята професионална кариера. Мнозина смятат това за кокетство, но Кешловски вече има сериозни проблеми със сърцето и казва: „Сега искам да се заема с живота и да се събуждам, за да живея, а не за да снимам филм“.

За съжаление, въпреки че заедно с Кшищоф Пешевич подготвя проект за сценарий на поредния триптих – *Рай, Чистилище, Ад (Raj, Czyściec, Piekło)*, изпълнява обещаното: умира неочаквано през 1996 г. във Варшава.

„ЖИВЕЙ ВНИМАТЕЛНО“ – това, изглежда, е най-важното послание от неговата житейска философия, на която остава верен до края.¹

Александра Михалска

Превод от полски: **Светлана Бозукова**

¹ Статията е подготвена въз основа на книгата на Станислав Завишлински *Кешловски. Важно е да вървиш... (Kieślowski. Ważne, żeby iść...)* Wydawnictwo: Skorpion, Listopad 2005, 374 str.).